

**VLAAMSE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

DE RAAD**

ZITTING 2024-2025

Nr. 5

INTEGRAAL VERSLAG

Vergadering van vrijdag 10 januari 2025

Ochtendvergadering

INHOUD

BERICHTEN VAN VERHINDERING.....	3
MEDEDELINGEN.....	3
SAMENGEVOEGDE VRAGEN OM UITLEG (R.v.O., art. 59, 6, B)	3
- van de heer Emile Luhahi aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende structurele oplossingen voor het lerarentekort	
- van de heer Benjamin Dalle aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de sluiting van klassen in het Heilig-Hartcollege in Ganshoren	
<i>Sprekers: Emile Luhahi – Benjamin Dalle – Fouad Ahidar – Gilles Verstraeten – Bob De Brabandere – Jan Busselen – Elke Van den Brandt, collegevoorzitter</i>	

VRAAG OM UITLEG (R.V.O., art. 59)	11
van mevrouw Martine Raets aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, in verband met de toepassing van het rookverbod aan schoolpoorten	
<i>Sprekers: Martine Raets – Fouad Ahidar – Benjamin Dalle – Elke Van den Brandt, collegevoorzitter</i>	
BIJLAGEN	15
TREFWOORDENREGISTER	16

5de vergadering**Vergadering van vrijdag 10 januari 2025****OCHTENDVERGADERING***De vergadering wordt om 9.32 uur geopend.**Voorzitster: mevrouw Lotte Stoops*

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De voorzitter: Mevrouw Imane Belguenani, de heer Ilyas Mouani en de heer Sven Gatz zijn verontschuldigd.

MEDEDELINGEN

De voorzitter: Bij mail van 16 december 2024 laat mevrouw Sonja Hoylaerts weten dat zij overeenkomstig artikel 9 van het Reglement van Orde niet langer deel zal uitmaken van de Vlaams Belang-fractie binnen de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Voortaan vormt zij een nieuwe politieke fractie, met de naam 'SVBrussel', waarvan zijzelf als enige lid het voorzitterschap opneemt.

Bij brief van 17 december 2024 laat de heer Bob De Brabandere weten dat mevrouw Sonja Hoylaerts niet langer deel uitmaakt van de Vlaams Belang-fractie.

- *De vergadering wordt geschorst om 9u33.*
- *De vergadering wordt hervat om 9u35.*

SAMENGEVOEGDE VRAGEN OM UITLEG
(R.v.O., art. 59, 6, b)

Lerarentekort

De heer Emile Luhani (Groen): Op 25 november 2024 vernamen we dat het Heilig-Hartcollege in Ganshoren een maand lang noodgedwongen twee kleuterklassen moest sluiten. Meer dan dertig leerlingen uit de onthaalklas en de eerste kleuterklas zaten tot na de kerstvakantie thuis. Allereerst werden de kinderen zelf getroffen, zij moesten op een cruciale leeftijd een maand school missen. In de tweede lijn mochten de ouders en naasten noodgedwongen weer op zoek naar opvang.

Later vernamen we echter dat er een noodoplossing in de maak is. De Vlaamse minister van Onderwijs werkt aan een plan om pedagogische begeleiders tijdelijk in te schakelen. Hoewel dit een stap in de goede richting lijkt, blijft het probleem van het structurele lerarentekort

onopgelost. Scholen blijven afhankelijk van ad-hocoplossingen om dergelijke noodsituaties te vermijden.

Scholen kunnen dit probleem niet zelf oplossen. Er is al jaren sprake van een structureel lerarentekort, ook in de kleuterscholen. Wie uitvalt, kan niet langer vervangen worden. Sluitingen waren ooit taboe, maar zijn nu steeds meer de realiteit. Het Brussels Nederlandstalig onderwijs wordt in de nieuwe beleidsnota van de Vlaamse Regering enkel vermeld als instrument voor Vlaamse objectieven. Daarentegen staat er geen letter over het wegwerken van het structurele lerarentekort in datzelfde onderwijs.

Hebt u de Brusselse uitdagingen reeds besproken met de bevoegde minister? Hoe zorgt u ervoor dat de Vlaamse minister van Onderwijs niet alleen reageert op acute problemen, maar ook structurele oplossingen uitwerkt voor de Brusselse uitdagingen? Hoe zorgt u voor voldoende middelen voor het Brussels Nederlandstalig Onderwijs? Hoe gaat u zorgen voor structurele oplossingen? Hoe gaat u zorgen voor meer waardering, betere lonen en een lagere werkdruk voor de Brusselse leerkrachten?

De heer Benjamin Dalle (cd&v): Eerst en vooral mijn beste wensen voor alle collega's op deze eerste zitting van het jaar. Ik breng ook mijn beste wensen over aan collegelid Sven Gatz, die zich hopelijk binnenkort weer bij ons zal voegen.

Deze vraag is al een tijd geleden gesteld en collega Emile Luhani heeft het goed geduid. De aanleiding was het probleem in het Heilig-Hartcollege, maar de problematiek is al jaren heel acuut, in heel Vlaanderen maar zeker ook in onze stad.

In de meeste Brusselse scholen zijn er leraars te kort. Door de meeste directies wordt het probleem op een goede en creatieve manier opgevangen. Maar het heeft nu toch geleid tot de sluiting van een aantal klassen, niet alleen in Ganshoren maar bv. ook in de basisscholen Hendrik Conscience en Kompas.

Daarom heb ik de volgende vragen voor de collegevoorzitter, maar het gaat natuurlijk over de bevoegdheid van collegelid Sven Gatz. Welke contacten hebt u of uw kabinet gehad met de betrokken school of met de directie van scholengroep Sint-Goedele en met Vlaams minister van Onderwijs Zuhail Demir over dit probleem? Hebt u weet van andere Brusselse scholen waar zich vandaag hetzelfde probleem stelt?

Vlaams minister Zuhail Demir overwoog om pedagogische begeleiders en gastleraars via Acerta te detacheren om de school uit de nood te helpen maar die piste bleek al gauw niet haalbaar. Ook het Onderwijscentrum Brussel zet regelmatig pedagogische begeleiders in om co-teaching te geven in scholen waar een klassluiting dreigde, maar lijkt ook aan het plafond te zitten van wat haalbaar is.

Welke andere tijdelijke oplossingen kunnen gevonden worden voor de situatie in Ganshoren? Als die tenminste nog niet is opgelost? Hoeveel vergelijkbare vragen van crisishulp hebt u sinds de start van het schooljaar gekregen en ingevuld?

Kunt u aangeven uit hoeveel leerkrachten het tekort vandaag bestaat in het basisonderwijs en in het secundair onderwijs? Werkt u, samen met de nieuwe Vlaamse minister van Onderwijs, concreet aan bijkomende oplossingen om mensen aan te trekken in het onderwijs, en specifiek om leerkrachten aan te trekken vanuit Vlaanderen naar het Brussels onderwijs?

Begin 2024 gaf u aan dat er 150 zijinstromers klaarstonden om een onderwijsloopbaan te beginnen in onze Brusselse scholen. Hoeveel zijn er vandaag? En wordt ook opgevolgd in welke mate de zijinstromers actief blijven in ons Brussels onderwijs?

Hebt u contact met de Vlaamse onderwijsminister of met de Vlaams minister voor Brussel over een eventuele premie voor leerkrachten die lesgeven in een grootstedelijke context, zoals Brussel?

De heer Fouad Ahidar (Team Fouad Ahidar): Ik dacht dat de trend de goede richting uitging. Dat bleek ook uit de cijfers van de bevoegde minister. Maar plots horen we dat de situatie verergerd is. Er zijn verschillende beurzen georganiseerd, er werden mensen in de privésector aangesproken, maar blijkbaar lukt het ons niet om het probleem op te lossen.

Het zou dus goed zijn om toch te weten hoe het probleem in de toekomst aangepakt zal worden. Ik hoor elke dag, elke week dat er kinderen vijf weken, of soms zelfs drie maanden geen les hebben. En de situatie verergert jaar na jaar.

De Vlaamse minister heeft gezegd dat er oplossingen zijn, dat het in orde komt, dat er speciale beurzen zijn, dat er heel wat interesse is. Ik ben dus benieuwd welke oplossingen jullie bieden.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Het probleem is inderdaad niet gisteren ontstaan en zal morgen ook niet opgelost zijn. Er zullen nog veel debatten volgen. Hopelijk zullen we er op termijn ooit eens uitkomen. Er zijn de voorbije jaren al heel wat maatregelen genomen om het lerarentekort terug te dringen. Dat lerarentekort is in Brussel inderdaad redelijk acuut, maar speelt natuurlijk ook in de rest van Vlaanderen. De Vlaamse Regering nam een aantal structurele maatregelen, zoals de versnelde vaste benoeming en evaluatieprocedure, de extra loontrap, CAO 12 met onder meer extra ruimte voor de kerntaken, extra handen in de klas door de aanwerving van extra zorgcoördinatoren en kinderverzorgers, het versterken van de lerarenopleiding en meer flexibiliteit voor het schoolbestuur om een aantal experimenten te doen.

Er werd ook een acute maatregel genomen om de zijinstroom aan te zwengelen met een nieuwe anciënniteitsregeling tot 15 jaar. Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 gaat op die weg ook verder. De bedoeling moet vooral zijn om het lerarenberoep te herwaarderen. We moeten leerkrachten terug het vertrouwen geven om te doen wat ze het best doen; lesgeven en focussen op kennisoverdracht. Dat moet leerkrachten meer ademruimte geven en het beroep terug aantrekkelijker maken. De zijinstroom is in ieder geval een succesverhaal geweest tot nu toe. Men kan daar opmerkingen over formuleren en alles kan beter, maar het aantal zijinstromers en studenten die een lerarenopleiding starten, bereikt een recordhoogte. Die maatregelen hebben in eerste instantie in Brussel beter gewerkt dan elders in Vlaanderen. Het aantal leerkrachten in Brussel stijgt. In januari van dit jaar daalde het lerarentekort lichtjes. Hopelijk zullen de meest recente cijfers wel degelijk aantonen dat de kentering is ingezet en dat we zijinstromers blijven aantrekken en ook kunnen houden in het Nederlandstalig onderwijs.

Zowel de VGC als de Vlaamse Regering met de vorige minister bevoegd voor Onderwijs, de heer Ben Weyts, en de huidige bevoegde minister Zuhail Demir, staan scholen al jaren bij in noodsituaties. Sommigen vinden het nodig om in de media andere zaken te beweren, maar het beleid probeert wel degelijk creatieve oplossingen te zoeken. Als scholen dat niet weten, is het

onze verantwoordelijkheid om duidelijk te communiceren dat die mogelijkheden bestaan. Men zou ook breder moeten kunnen kijken dan binnen de eigen koepel. Dat is een discussie over onderwijsstructuren. Het kabinet-Demir is altijd beschikbaar voor een gesprek met de koepels over hun voorstellen voor Brussel.

Wat de Brusselpremie betreft, is dat een non-oplossing. Uiteindelijk creëer je daar een waterbedeffect mee. Als je leerkrachten in een grootstedelijke context kunt houden of aantrekken, dan vergroot je het tekort gewoon elders. Het probleem in Brussel is niet zozeer de remuneratie, maar eerder dat we 85 % pendelaars hebben. Meer Brusselaars voor de klas zal dus een deel van de oplossing zijn. Er zijn mobiliteitsproblemen, maar het heeft soms ook te maken met disciplinespanningen en onderwijskeuzes, maar ook met het beheer van de scholen zelf. Het lerarentekort is niet in iedere school exact hetzelfde. Veel hangt af van de kracht van de schoolbesturen en de mate waarin de directie goed samenwerkt met de lerarenteams. Vaak is het lerarentekort het meest acuut en het meest dramatisch in scholen waar er spanningen zijn binnen het lerarenkorps of tussen het lerarenkorps en de directie. Ook op dat vlak is ondersteuning soms belangrijk om de bestuurskracht van de schoolbesturen te vergroten. Kan de collegevoorzitter daar wat meer toelichting bij geven?

De heer Bob De Brabandere (Vlaams Belang): Het lerarentekort is inderdaad geen nieuw probleem en ook geen louter Brussels probleem, maar het is nergens zo acuut als hier in Brussel. Een groot probleem is ook de uitval bij leerkrachten. Veel beginnende leraars gooien al heel snel de handdoek in de ring. Wat daarbij ook een rol speelt, is het respect naar die leerkrachten toe. Vaak moeten ze lesgeven in klassen die gewoon vijandig staan ten opzichte van die leraar die les probeert te geven, omdat het om een vrouw gaat of omdat bepaalde leerlingen in de klas geen les willen krijgen over de evolutieleer. Geweld wordt daarbij niet geschuwd. Ik denk dat dat ook een belangrijke oorzaak is van dat lerarentekort die we moeten erkennen en waaraan gewerkt moet worden.

De heer Jan Busselen (PVDA): Ik dacht ook dat er een kentering was ingezet. In september of oktober 2024 werd aangekondigd dat er een stabilisatie was en dat er meer instromers waren die bleven. Dat blijkt nu niet zo te zijn. Het probleem blijft prangend. Zelf merk ik ook bij mijn eigen kinderen dat mijn dochter dit jaar bv. geen zedenleer heeft. Dat is minder erg dan geen wiskunde hebben gedurende een half jaar, maar het blijft ergens wel problematisch.

De zijinstromers blijven ook een noodmaatregel, want die moeten ook omkaderd worden. We mogen de pedagogische opleiding niet onderschatten. Het gaat dus over een soort noodmaatregel waarmee we een probleem proberen op te lossen met mensen die daar in een sneltempo zijn voor gevormd. Hoe kunnen we zorgen voor een betere omkadering voor de zijinstromers?

De collega van de N-VA vernoemde al een hele batterij aan maatregelen die zouden moeten zorgen voor oplossingen, maar de realiteit is dat het probleem aanwezig blijft, dus ik denk dat de Vlaamse Regering meer zal moeten doen. Heeft het collegelid al contact gehad met de nieuwe Vlaamse minister van Onderwijs om te zien hoe zij de problemen wil aanpakken?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Ik antwoord in naam van collegelid Sven Gatz.

De VGC kan binnen haar bevoegdheden flankerende maatregelen nemen, maar het is de Vlaamse overheid die hiervoor de volledige bevoegdheid heeft. Reeds de afgelopen legislatuur voerde de Vlaamse Regering een aantal hervormingen door met het oog op het

aantrekken en behouden van gemotiveerde leerkrachten. Er is een pakket van maatregelen goedgekeurd om meer zijinstromers meer anciënniteit voor meer vakken te kunnen geven. Daarnaast is eveneens het deeltijds educatief verlof en de leerkrachtenbonus uitgerold.

Ook in het hoofdstuk over Onderwijs van het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 en de beleidsnota Onderwijs van Vlaams minister van Onderwijs Zuhail Demir werden er nieuwe maatregelen opgenomen om dat lerarentekort tegen te gaan en de maatschappelijke status van het beroep verder op te waarderen. Zo lezen we dat er zal ingezet worden op verdere actualisering van de onderwijsorganisatie en het personeelsstatuut.

De contacten die het kabinet van collegelid Sven Gatz met Vlaams minister Zuhail Demir hierrond zal hebben, moeten nog worden gelegd. Dat zal gebeuren zodra we de kans hebben gekregen om die belangrijkste beleidslijnen op het vlak van onderwijs en de impact daarvan op het Brussels onderwijsveld grondig te analyseren en te bespreken met de onderwijskoepels, de schoolbesturen en het middenveld.

Momenteel zet de VGC enkel acties voort uit de vorige bestuursperiode. Het spreekt voor zich dat de VGC de noden zal blijven aankaarten bij de bevoegde Vlaamse minister met oog op structurele oplossingen en voldoende middelen voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel om een antwoord te kunnen bieden op die specifieke noden in een grootstedelijke context. We zitten in lopende zaken, dus we zetten de acties voort, maar er kunnen geen nieuwe initiatieven genomen worden. De VGC voert in dat kader een netoverschrijdend onderwijs- en vormingsbeleid dat complementair is aan dat van de Vlaamse Gemeenschap.

We hebben de afgelopen jaren wel heel veel energie en moeite gestoken om leerkrachten aan te trekken en te ondersteunen. In de huidige situatie van lopende zaken worden de volgende acties verder gezet: (1) voortzetten van de eigen campagne #LeerkrachtBXL, (2) aantrekken en informeren van zijinstromers via infobeurzen en persoonlijke vraagopvolging door de consulent zijinstromers, (3) financiële *incentives* voor zijinstromers die lesgeven in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel (NOB) en dit combineren met een educatieve opleiding, ofwel de terugbetaling van studiegelden en extra opleidingstijd, (4) aanvangsbegeleiding voor startende leerkrachten via het OCB, (5) taalondersteuning voor studenten in de graduaats- en lerarenopleidingen, (6) project ‘Talent 4 Teaching’, waarbij leerlingen de kans krijgen om een aantal keren voor de klas te staan, (7) project ‘Klaar voor de lerarenopleiding!’, waarbij leerlingen voorbereid worden op de starttoets Nederlands en waarbij ze worden warm gemaakt om te kiezen voor de lerarenopleiding, (8) subsidies aan alternatieve opleidingstrajecten zoals het project Teach for Brussels van Teach for Belgium voor het secundair onderwijs. Dat zijn slechts enkele voorbeelden. We hopen natuurlijk dat de Vlaamse overheid verder werk zal maken van concrete acties om dat lerarentekort tegen te gaan. Daarbij is het de bedoeling dat we de vinger aan de pols houden en blijven inzetten op creatieve oplossingen. De VGC zal hierin uiteraard haar rol blijven opnemen.

Wat betreft het vermijden van sluitingen, zijn scholen vaak heel sterk bezig om die leerkrachtentekorten op te vangen en om sluitingen te voorkomen. Daar wordt op heel veel manieren op ingezet. Het OCB ondersteunt scholen ook in het zoeken naar meer duurzame oplossingen, bv. op vlak van schoolorganisatie. In uiterste nood zet het OCB zelfs ook ondersteuners in die een aantal uren per week voor de klas staan. Het is pas als er echt geen andere oplossingen meer zijn dat een school noodgedwongen klassen moet sluiten. Maar ook dan blijven alle betrokkenen zoeken naar oplossingen om die sluitingen zo kort mogelijk te houden.

De VGC heeft zich steeds voluntaristisch opgesteld ten behoeve van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Het nauw contact tussen scholen/scholengroepen en de VGC is een belangrijk gegeven op het vlak van het bespreken en remediëren van bepaalde problematische situaties. Ook als het over een tekort aan leerkrachten gaat, wordt tijd noch moeite gespaard om in overleg te gaan met de betrokken instellingen met het oog op een duurzame oplossing.

Dit is ook het geval geweest voor de basisschool Heilig-Hartcollege in Ganshoren. Uiteindelijk is het dankzij een tussenkomst van het OCB dat er tot een efficiënte oplossing werd gekomen.

Wat de vraag betreft naar andere scholen, want het is inderdaad een probleem dat ruimer gaat, kan ik medelen dat ook dankzij heel wat extra inspanningen en heel veel inzet van de scholen zelf, de inrichtende machten en het OCB, we proberen te vermijden dat klassen moeten sluiten. Zeker als het gaat over klassen in het lager onderwijs, maar onze mogelijkheden daartoe hebben natuurlijk ook hun limieten. Voor meer structurele oplossingen kijken we echt uit naar maatregelen van de Vlaamse overheid.

Dit schooljaar werden in twaalf scholen van het Nederlandstalig Onderwijs in Brussel reeds ondersteuners van het OCB ingeschakeld om tijdelijk en gedeeltelijk klassen of vakken op te vangen. Het gaat om negen basisscholen en drie secundaire scholen. Dat heeft natuurlijk een impact op de reguliere ondersteuning van het OCB, die dan tijdelijk *on hold* wordt gezet om personeel vrij te maken om het tekort aan leerkrachten op te vangen. De ondersteuners van het OCB worden eveneens in heel wat scholen ingeschakeld voor het onderwijskundig deel van de aanvangsbegeleiding van zijinstromers. Ook hier moet de reguliere ondersteuning van het OCB dan soms plaats maken om dringende noden op te vangen. Dat zijn noodoplossingen, maar natuurlijk ook met een effect op de langere termijn. Ook in scholen waar niet onmiddellijk klassen dreigen te sluiten, blijft de druk hoog, waardoor zorgondersteuners of zijinstromers die nog volop bezig zijn met een opleiding of directies voor de klas moeten staan of zieke leraars niet vervangen kunnen worden. Het is en blijft dan ook belangrijk dat de Vlaamse overheid ingrijpende maatregelen neemt om dat lerarentekort aan te pakken. Ik geef nog mee dat Heilig-Hartcollege Ganshoren ondertussen nieuwe kleuterleerkrachten heeft gevonden, waardoor de klassen vanaf 9 december 2024 opnieuw operationeel zijn.

De Algemeen Directie Onderwijs en Vorming bevraagt sinds enkele jaren zelf vanuit de VGC de scholen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel over hun lerarentekort. Er zijn twee types tekorten die onderscheiden worden. Enerzijds openstaande betrekkingen, dus vacatures om een nieuw personeelslid aan te werven, en anderzijds het niet-vervangen van langdurig afwezigen. Leerkrachten die langer dan 14 dagen afwezig zijn, kunnen vervangen worden door een externe tijdelijke aanwerving. De laatste bevraging dateert van november 2024. De responsgraad varieert tussen de 80 % en de 95 %.

Voor het gewoon en het buitengewoon onderwijs waren er 140 openstaande betrekkingen en 113 niet-vervangen langdurig afwezigen. Binnen het gewoon en het buitengewoon secundair bedroeg dit aantal respectievelijk 55 en 47. In totaal waren er dus 195 openstaande betrekkingen en 160 niet-vervangen afwezigen langer dan 14 dagen.

Hiermee staat het aantal openstaande betrekkingen in november 2024 op het laagste punt sinds het begin van onze metingen. Uiteraard blijven er duidelijke uitdagingen. Het aantal niet-vervangen langdurig afwezigen kent een zeker cyclisch karakter, met een dieptepunt in

augustus en september om dan terug te stijgen tot een niveau dat gedurende het tweede semester hoger ligt dan het eerste semester.

Met betrekking tot de zijinstromers heeft de Administratie van de VGC op dit ogenblik zelf niet de meest recente cijfers van de Vlaamse overheid, dus we kunnen dan ook voorlopig de instroom en uitstroom niet in kaart brengen.

De voorbije legislatuur zijn er over de premie voor leerkrachten verschillende overlegmomenten geweest, zowel tussen ministers als tussen beleid en de Brusselse vertegenwoordigers van de onderwijsnetten. Het invoeren van een Brussel-, of bij uitbreiding, grootstedelijke premie voor leerkrachten, werd door de scholen en scholengroepen en door ons meermaals op de tafel gelegd. In de beleidsnota van de Vlaamse minister van Onderwijs is er op dit moment nog geen vermelding van een dergelijke grootstedelijke premie. We hopen wel dat er toch stappen in die richting zullen worden gezet.

De heer Emile Luhahi (Groen): Maandag 13 januari 2025 wordt er gestaakt. Dat is het ideale moment om te luisteren naar de leerkrachten. Hun vragen zijn immers nauw verbonden met de structurele oplossingen waarnaar we op zoek zijn.

De heer Benjamin Dalle (cd&v): Als ik het goed begrepen heb, was er ondersteuning door het OCB in twaalf scholen. Kunt u verduidelijken of die ondersteuning ook succesvol is geweest en het dus niet tot de sluiting van de school of bepaalde klassen is gekomen?

Daarnaast kopte *De Morgen* deze week: “*Leraren verkiezen werk dicht bij huis*”. Er is nieuw onderzoek beschikbaar met de niet zo verrassende conclusie dat de startende leerkracht die in Brussel werkt een langer traject af te leggen heeft dan het Vlaams gemiddelde. Het Vlaams gemiddelde is 13,9 kilometer traject van huis tot aan de school. In Brussel is dat 31 kilometer. Dat hangt samen met het vele aantal Vlamingen uit het Vlaams Gewest die in Brussel komen werken. In die studie worden een aantal suggesties gedaan voor een aanpak. Vlaams minister Zuhal Demir is geen voorstander van financiële *incentives*, maar ze wil wel steun geven aan proefprojecten zoals de vierdaagse schoolweek of de voordelige fietsleasing.

Wat is die fietsleasing? Bestaan er cijfers van het aantal leerkrachten dat gebruikmaakt van de fietsleasing? Hoe kijkt het College daarnaar? Worden die proefprojecten rond de vierdaagse schoolweek gemonitord en geëvalueerd? Worden de onderwijsdoelen in die betrokken scholen nog gehaald? En hoe staat het College tegenover dat proefproject?

Algemeen zijn we tevreden met de daling van het tekort, maar we kunnen niet op onze lauweren rusten. Het probleem blijft acuut. Het is wel een goeie zaak dat de cijfers aantonen dat het lerarentekort in Brussel daalt.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik ben blij om te horen dat het de goede richting uitgaat. De acute maatregelen zoals de zijinstromers werken. Er wordt ook aan structurele oplossingen gewerkt. Het probleem is echter het gevolg, of een hele serie gevolgen, van een twintig tot dertig jaar lang durende cultuurverandering die in ons onderwijs heeft plaatsgevonden. Veel architecten ervan zeggen vandaag dat het een vergissing was, een dwaalspoor. We moeten dat rechtzetten.

Het goede nieuws is dat we onderhand wel weten waar de pijnpunten en de problemen zitten. Het slechte nieuws is dat het veel tijd en maatregelen vergt om dit om te keren. Bovendien

liggen de sleutels niet alleen bij de overheid. Het ligt niet alleen bij de Vlaamse Gemeenschap of de VGC, maar ook bij de schoolbesturen en de koepels die een deel van de inspanning zullen moeten leveren.

Ik wil nog even ingaan op wat de heer Bob De Brabandere zei. Een moeilijke populatie hoeft geen probleem te zijn als je die goed aanpakt. Daar kan je ook al heel ver mee komen. In de vorige legislatuur bezochten we een school in Londen met ook een zogezegde moeilijke populatie, maar de school haalde wel de hoogste resultaten van het Verenigd Koninkrijk. Het is dus een kwestie van aanpak.

De heer Jan Busselen (PVDA): Het OCB geeft dus zijn eigen werking op om in de scholen te gaan helpen. Dat is opnieuw een noodmaatregel. Gaan zij als ondersteuners helpen of staan ze ook zelf voor de klas? Als het dat laatste is, dan zou dat aantonen hoe diep de crisis wel niet zit. Het OCB moet zorgen voor ondersteuning en vorming van leerkrachten, zeker van de zijinstromers.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: De ondersteuning door het OCB in de scholen gebeurt op verschillende manieren. In acute situaties gebeurt het wel degelijk, zoals ik al met cijfers aangaf, dat de mensen van het OCB voor de klas gaan staan. Op acute crisismomenten worden nu eenmaal alle middelen aangeboord.

Daarnaast doen ze ook andere zaken, zoals de versterking van het beleidsvoerend vermogen van directies om leerkrachten te omkaderen en zelf te kunnen begeleiden. De OCB zet haar reguliere werking uiteraard ook verder.

De vragen naar exacte cijfers, de impact en de evaluatie zijn zeer relevant, maar zullen op een later moment aan bod moeten komen. Dat geldt ook voor de vragen over de fietsleasing.

Wat vaststaat, is dat we meer Brusselaars voor de klas moeten krijgen. Dat is niet alleen goed voor het lerarenkort, maar ook voor onze Brusselse Ketjes die zo Brusselse rolmodellen zien. Dat zou zeker een goede zaak zijn.

De vierdaagse schoolweek is een nieuw initiatief van een aantal scholen. Het curriculum blijft hetzelfde. De gestelde vragen vereisen een grondige analyse. Ik kan er dus nog niet op antwoorden. Scholen vermijden zo wel dat er klassen gesloten moeten worden.

Het klopt dat scholen en koepels ook een inspanning moeten leveren, maar scholen en koepels gaan hier al intens mee aan de slag. Dat wordt vanuit die hoek niet onderschat.

Ik wil ten slotte nog toevoegen dat er ook voor zijinstromers aanvangsbegeleiding is vanuit het OCB.

- Het incident is gesloten.

VRAAG OM UITLEG (R.v.O., art. 59)

Rookverbod aan schoolpoorten

Mevrouw Martine Raets (Open Vld): Vanaf 31 december 2024 geldt er een federaal rookverbod op verschillende publiek toegankelijke plaatsen waar veel kinderen en jongeren komen. Bovendien wordt het verboden om te roken binnen een straal van tien meter aan de in- en uitgangen van onder meer onderwijsinstellingen. Dit verbod is 24 uur op 24 en 7 dagen op 7 van kracht en geldt eveneens voor de e-sigaret en andere nicotinegerelateerde producten.

Wat betekent dit voor het onderwijzend personeel, de opvoeders en het onderhoudspersoneel dat tijdens de middag of andere pauzes toch gaat roken aan de schoolpoort of in de onmiddellijke omgeving van de school? Welke maatregelen – preventief of eventuele sancties – bestaan er hiervoor?

Wat betekent dit voor ouders of familieleden die de kinderen opwachten om ze te komen ophalen aan de schoolpoort en die de verleiding niet kunnen of willen weerstaan en toch roken aan de schoolpoort? Over welke middelen of maatregelen beschikt een schooldirectie om dit tegen te gaan? Komen er informatie- of sensibiliseringscampagnes?

De heer Fouad Ahidar (Team Fouad Ahidar): Ik rook niet, maar ik wist niets van dit verbod. Het is dus zeker interessant om te sensibiliseren. Veel mensen weten niet dat roken verboden is aan de schoolpoort. Wat gebeurt er als je iemand betrapt? Wie heeft de bevoegdheid om te zeggen dat iemand niet mag roken? Of moet je de politie bellen?

De heer Benjamin Dalle (cd&v): Voor de VGC is de strijd tegen verslaving bij kinderen en jongeren uitzonderlijk belangrijk. Dat geldt uiteraard voor drugs en alcohol, maar ook voor tabak en tabaksproducten. Ere wie ere toekomt: het is een federale maatregel van de minister van Volksgezondheid. Ook mijn partij heeft daarvoor geijverd. Het pleidooi voor een rookvrije generatie horen we al langer in Scandinavische landen en vindt steeds meer ingang in ons land.

Dit is dus een bijzonder belangrijke maatregel die toegepast wordt in het onderwijs, maar ook geldt in sportclubs, jeugdinstituten, speelpleinen en eventueel culturele instellingen waar ook kinderen en jongeren komen. Het is dus niet alleen een nieuwe regel voor aan de schoolpoort. Hoe zal de VGC dit aanpakken voor alle eigen bevoegdheden?

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: De Vlaamse Gemeenschap heeft een algemeen rookverbod in alle onderwijsinstellingen afgekondigd sinds 1 september 2018. Dat is het zogenaamde decretaal rookverbod. Daarnaast is er federale regelgeving die rookvrije omgevingen nastreeft. Vanaf 31 december 2024 is het verboden om te roken binnen een straal van tien meter aan de in- en uitgangen van o.a. onderwijsinstellingen. Die wetswijziging werd beslist op 26 maart 2024.

Dit wettelijk rookverbod begint vanaf alle in- en uitgangen van het gebouw, inclusief nooduitgangen. De perimeter moet gezien worden als een straal waarbinnen de rookvrije zone valt. De federale regelgeving geldt voor alle personeelsleden van de school, ongeacht hun hoedanigheid. Het onderwijspersoneel, de opvoeders en het onderhoudspersoneel zullen dus buiten die perimeter moeten roken.

Het klopt dat deze regel nog niet zo breed gekend is. Niet iedere Belg neemt meteen akte van iedere wet. Er zal dus aan de kennis moeten worden gewerkt. Vooral de communicatie naar alle doelgroepen is belangrijk. Waar dat nog niet gebeurde, is de verwachting dat scholen hun personeelsleden, de ouders en de leerlingen zullen informeren over die verstrengde regelgeving. Dat zal in de eerste instantie gebeuren via dienstmededelingen, nieuwsbrieven, Smartschoolberichten, Facebookberichtjes, mails en overlegmomenten. De inhoud van het rookverbod moet ook worden opgenomen in het school-, onderwijs-, internats- of centrumreglement. Dergelijke bepalingen geven handvaten aan de schoolteams en directies om met het nieuwe rookverbod aan te gaan.

Bij een overtreding kan de leerling gesanctioneerd worden volgens het orde- en tuchtreglement, zoals werd opgenomen in het schoolreglement. Ouders of bezoekers zullen verzocht worden te stoppen met roken en het schooldomein te verlaten.

Voor personeelsleden is het in eerste instantie de bedoeling dat de schooldirectie in gesprek en overleg gaat met de rokende personeelsleden en hen sensibiliseert en overtuigt om niet meer te roken of om duidelijke afspraken te maken over waar nog gerookt kan worden, rekening houdend met de nieuwe wetgeving.

Voor eventuele sancties ten opzichte van personeelsleden kan een school terugvallen op de decreten rechtspositie. Er kan bv. een tuchtprocedure opgestart worden bij een tekortkoming aan een van de bepalingen in het hoofdstuk 'plichten', maar de eigenlijke controle en de financiële straffen of andere straffen gebeuren door inspecteurs van de FOD Volksgezondheid. Zij zullen het instellen en respecteren van de perimeter controleren en kunnen waar nodig boetes opleggen aan rokers of uitbaters. Ook de politie is mee verantwoordelijk voor de handhaving.

Overigens zijn er gevolgen voor de onderwijsinstellingen die die regelgeving niet laten naleven of zelf niet naleven. Decretale erkenningsvoorwaarde is dat onderwijsinstellingen het decretale rookverbod opleggen en overtreders sanctioneren. Als dit niet gebeurt, kan de onderwijsinstelling zelfs haar erkenning of subsidiëring verliezen, maar dat gebeurt natuurlijk niet bij de eerste sigaret. Met de federale regelgeving kunnen onderwijsinstellingen die het wettelijk rookverbod aan hun laars lappen nu ook strafrechtelijk vervolgd worden.

Bij instellingen die onder het wettelijk rookverbod vallen, moeten ook personen die iemand opwachten rekening houden met die perimeter. Het verbod geldt niet voor passanten: mensen die enkel voorbijlopen zonder de onderwijsinstelling te betreden of stil te blijven staan.

De communicatie vanuit de onderwijsinstelling naar personeelsleden, ouders, bezoekers en leerlingen is een cruciaal element om transparant te informeren en te sensibiliseren. Scholen hebben daarvoor vele kanalen, aangepast aan de doelgroep. Onderwijsinstellingen voor basisonderwijs, secundair en deeltijds kunstonderwijs waren dus al decretaal verplicht om signalisatie aan te brengen over het rookverbod. Nu moet ook de perimeter aanvullend worden aangeduid. Het rookverbod moet wel zichtbaar zijn bij het betreden van het terrein en gevolgd bij iedere ingang tot het openbaar domein. Zowel bij Generatie Rookvrij als bij de FOD Volksgezondheid is er digitaal signalisatiemateriaal beschikbaar.

Inzake sensibilisering en ondersteuning van de onderwijsinstellingen zijn onder meer Generatie Rookvrij, het Vlaams Instituut Gezond Leven, Gezondheidsmakers en Gezond in Brussel actief.

Op 12 september 2024 was er reeds een digitaal informatiemoment. Gezond in Brussel promootte dit webinar mee in het Brusselse werkveld. Op 7 januari 2025 bracht *Schooldirect*, de digitale onderwijsnieuwsbrief van de Vlaamse overheid, het rookverbod onder de aandacht van alle leidinggevendenden op scholen.

De onderwijsinstellingen en het Multifunctioneel Centrum (MFC) waarvan de VGC de inrichtende macht is, zoals Kasterlinden en Zavelstal, verwijzen in hun arbeidsreglement en schoolreglement naar een totaal rookverbod voor leerlingen, personeelsleden en bezoekers. Door het schoolreglement te ondertekenen verklaren ouders zich daarmee akkoord. Naar aanleiding van de nieuwe regelgeving zullen alle personeelsleden binnenkort een dienstmededeling ontvangen om hen te herinneren aan het bestaande totaal rookverbod, en hen te wijzen op de bijkomende perimeter van tien meter. Bij de volgende aanpassingen van het arbeidsreglement van de onderwijsinstellingen zal de verwijzing naar deze vernieuwde regelgeving worden geïntegreerd.

Er kwam ook een vraag over de andere VGC-instellingen. Gezond Brussel heeft een beleidsplan rond tabak, alcohol en drugs. Dit is een van de vijf grote thema's. Een gezondheidspromotor zal hier specifiek op werken, met de focus op sport- en vrijetijdsactoren.

De voorzitter: Als dochter van een tabakoloog, een arts die mensen helpt om te stoppen met roken, ben ik erg blij met deze vraag en de aandacht voor dit thema.

Mevrouw Martine Raets (Open Vld): Ik wil de collegevoorzitter en collegelid Sven Gatz bedanken voor het uitgebreide antwoord. Ik ben blij te horen dat er een aantal maatregelen werd voorzien bv. m.b.t. de sanctionering. Er zijn verschillende manieren waarop ouders en het bredere publiek zullen worden ingelicht over dit rookverbod, dat vanaf 31 december 2024 inging. Ik merkte net dat niet alle raadsleden op de hoogte waren. Ik hoop dus dat dit bekend zal worden bij een breed publiek, zodat men er rekening mee houdt.

Zoals de heer Benjamin Dalle aangaf, is dit niet enkel belangrijk aan de schoolpoorten, maar ook op andere plaatsen waar veel kinderen samenkomen.

Collegevoorzitter Elke Van den Brandt: Voor de sensibilisering voeg ik eraan toe dat dit ook geldt voor bushaltes en haltes van het openbaar vervoer.

De heer Benjamin Dalle (cd&v): Mijn zonen voetballen bij Ritterklub in Jette. Zij kregen vorige week een goede communicatie met uitleg over de nieuwe wettelijke regeling. De communicatie werd ondertekend door de club en de gemeente Jette. Het was een initiatief van de gemeente Jette om de verschillende sportclubs en jeugdorganisaties op hun grondgebied goed te informeren. Ik ga ervan uit dat niet alle gemeenten dat even efficiënt hebben aangepakt. Heeft de VGC initiatief genomen om de eigen erkende sportclubs en jeugdorganisaties dergelijke communicatie aan te bieden, voor verspreiding onder de leden en hun ouders? Zo niet, kan dit worden overwogen? Zo is het niet afhankelijk van de gemeente waarin een organisatie actief is, maar wordt goede communicatie voor alle Nederlandstalige initiatieven gearandeerd.

Collegelid Elke Van den Brandt: Gezond in Brussel zal hierop specifiek werken. We zullen hun het voorbeeld van Jette overmaken ter inspiratie, mochten ze dit nog niet hebben ontvangen.

- Het incident is gesloten.

- De vergadering wordt om 10.23 gesloten.

- De Raad gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.

BIJLAGEN

Schriftelijke vragen – Indiening

Er werden geen schriftelijke vragen ingediend.

TREFWOORDENREGISTER

Lerarentekort, blz. 3

Mededelingen, blz. 3

Rookverbod aan schoolpoorten, blz. 11

Samengevoegde vragen om uitleg

Zie - Lerarentekort

Vraag om uitleg

Zie - Rookverbod aan schoolpoorten